

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravnistvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Vnebovpijoče lopovstvo.

Pri zadnjih državnozbornih volitvah je kandidiral v Beli Krajini kot kmetski kandidat proti sedanjemu deželnemu glavarju Šukljetu posestnik in poštar v Gradu Julij Macele.

Vse je že kazalo na to, da bo kmetski kandidat zmagal, Šuklje pa sramotno pogorel.

Tega so se zavedali tudi klerikalci in ker so uvidevali, da s poštenimi sredstvi ne morejo blizu Maceletu, so sklenili poseči po nepoštenem orožju.

Skovali so lažljivo ovadbo na poštno ravnateljstvo, češ, da izrablja Macele kot poštar uradne tajnosti v svoje zasebne namene, ter zahtevali, da se uvede proti njemu službena preiskava.

Obenem so poslali v boj tudi dr. Šusteršiča, ki je imel nalogo, da pregovori poštne ravnatelja dr. Pataja v Trstu, naj nemudoma Maceleta z ozirom na ono ovadbo odstavi od službe.

Pataj se je res uklonil Šusteršičevi zahtevi ter telefonično zaukazal takrat slučajno v Ljubljani se mudečemu poštnemu komisarju dr. Slejku, naj proti Maceletu brez odlaganja uvede uradno preiskavo in ga ne oziraje se na izid te preiskave kratkomalo začasno odstavi od službe.

Dr. Slejko je ta ukaz tudi izvedel.

Toda še preden je dr. Slejko prišel v Gradac, je »Slovenski Narod« izvedel za to nakano ter jo spravil v javnost.

Toda bilo je že prepozno.

Dr. Slejko je vkljub temu izvršil, kar mu je ravnatelj dr. Pataj zapovedal ter odstavil od službe Maceleta.

Klerikalci so to porabili ter jeli obdelovati belokranjske kmete, češ, vidite, tak je vaš kmetski kandidat, od službe so ga odstavili. In takšnega človeka si sedaj hočete izbrati za poslanca!

In res, kmetje so jim šli na lim in rešen je bil Šuklje, ki je nato zmagal z znatno večino.

Sedaj, ko je bil Šukljetov mandat spravljen pod streho, so klerikalci sklenili maščevati se tistemu, ki so ga imeli na sumu, da je predčasno izdal njihov in Patajev naklep »Slovenskemu Narodu«.

Bil je to takratni ljubljanski poštni ravnatelj Leban.

In zopet so najeli za svojega rablja tržaškega poštne ravnatelja dr. Pataja.

Ta je zopet ukazal komisarju dr. Slejku, na gre nad ljubljanskega ravnatelja Lebana ter ga tako dolgo pesti, da bo mož sprevidel, da je najbolje, ako se vzpričo takšnih sumničenj umakne v pokoj.

Dr. Slejko je storil, kakor mu je bilo ukazano, in je tudi dosegel, da je Leban šel v pokoj.

Imenovani komisar dr. Slejko se je, kakor je znano, pred tedni v Trstu ustrelil.

Kratko pred svojo smrtjo je te grozovitosti zaupal nekemu svojemu prijatelju, ki je nato poslal »Slovenskemu Narodu« pismo, v katerem je razkril vso nezaslišano postopanje klerikalcev in ravnatelja Pataja proti Maceletu in Lebanu.

»Slovenski Narod« je to pismo dobesedno priobčil preteklo soboto.

Toda na to razkritje molče tako klerikalci, kakor ravnatelj Pataj, kakor nemi, kar je dokaz, da je vsa stvar resnična in da se zavedajo svoje krivde.

Slovenski kmet, vidiš, s kakšnimi sovražniki se je treba naprednjakom bojevati.

Ali je potem čudno, ako so izvoljeni za kmetske poslance ne za blagor kmeta vneti možje, marveč sami farovski podrepaniki?!

Vodja klerikalne stranke dr. Šusteršič je v seji deželnega zbora dne 25. t. m. priznal, da se je klerikalna stranka zvezala z Nemci proti slovenski Ljubljani. Slovenski kmet, ki si volil v deželni zbor te klerikalne poslance, kaj porečeš ti k temu?

Meča želé.

Čudne misli so me obšle, ko sem prebral tole v zadnji številki »Bogoljuba«: »Ko so Judje zidali tempelj po babilonski sužnosti, so možki z eno roko zidali, pri drugi roki so imeli meč, da so se branili sovražnikov. V naših resnih časih bi moralo in bode moralo biti tako.« — Vedno sem se ravnal po našem pregovoru: Ne glej duhovnika, kaj dela, živi pa po njegovih naukih. Ostal sem pri napisanem in začel premišljevat: »Kaj bi bilo z menoj, ako bi začel živeti tako? Z eno roko naj držim motiko v roki, v drugi pa nož in mislim na svojega neprijatelja, da ga umorim, če mi ta ni po volji. Gospodarim naj in kdor se mi ne pokori, zamahnem proti njemu z mečem. Ta nauk bi me peljal v pogubo, na vislice, in vendar je to nauk lista naših božjih namestnikov. Ne, to ni že več nauk, to so besede človeka, ki želi krvi in maščevanja. Po njih dejanjih ne smem živeti, še manj po takihle naukih, ker sem človek in imam usmiljenje s svojim sotrpinom. Kaj naj torej storim?«

Oglasila se mi je vest. Spoznal sem, da je ona hčerka božja, kajti ona mi je narekovala, da moram živeti po njej in pustiti sovraštvo in meč, katerega si želijo moji učitelji. Začutil sem potrebo, premišljevat dejanja naših duhovnikov, in če treba tudi obsoditi s studom. In to sem storil, ko sem čital o njih želji po meču.

Razumel sem, zakaj naši božji namestniki s tako strastjo in sovraštvom preganjajo svojega rodnega brata. Vsakdo spozna iz tega, da si želijo ustvariti gospodstvo in žalibog v prvi vrsti mesarsko: meč v roki in po njem. To je njihov geslo. Meč, denar, boj na nož, sovraštvo so njih ideali. Zidati in magari na truplih lastnih bratov brez usmiljenja in brez srca. »Kdor ni z nami, ta je proti nam,« kričijo in lop po njem toliko časa, da ga uničijo. Kaj jim mar njegovo življenje, kaj jim mar njegova duša, da radi njih greši in preklinja. Vprašam Vas, kdo bi ne delal tako? Kam se naj zateče, ko so

mu uničili vso vero. S svojimi dejanji in nauki iztrgajo iz srca vzvišene nauke Kristusove.

»Vero vam hočejo vzeti,« nam pridi-
gujejo, a oni jo sami krepko in s koreni-
nami pulijo iz srca. Vero so vzeli v zakup
in držijo jo z vso silo, saj to nese. Most
med vero in njimi je denar. Ko bi tega ne
bilo, kak prepad bi zijal med nami in nji-
mi! In mi bi doživeli razočaranje: Pustili
bi vero in nas in šli za kšeftom. Prosim
vas, ali bi to ne bilo mogoče, saj so zmožni
napisati: »Na eni strani zidati, na drugi
pa klati z nožem v roki.«

Kaka slika se nam odpira! Duhovnik,
iz katerega naj sije ljubezen in mir, naj bi
imel meč v rokah?! Kaka razlika med
Kristusom in njegovim namestnikom:
Kristus prinaša mir in ljubezen, njegov
namestnik pa meč. Kar je Kristus z vso
silo pobijal med Judi, tega si želijo nazaj
njegovi lastni zastopniki. Kdor mi ne ver-
jame, naj vzame zadnjo številko »Bogo-
ljuba« in bral bo lahko črno na belem.

Kaj naj si mislimo o tem? Znabiti bo-
mo mi kmetje sami tista revna para, v ka-
teru se bo zajedal ta meč. Sedaj nas ljubi-
jo, ker jim kot volilec dajemo sredstva v
svrhu, da davijo druge — potem pridemo
mi na vrsto. Denar in zopet denar je njih
trdna vera in ko ožamejo vse, bomo pa mi
dobri, saj je zamorcev dosti, ki želijo svo-
bode in cerkva. Kdor ne verjame, naj gre
znabiti vprašat gospoda župnika Oblaka v
Št. Lovrene, ki revežu še na smrtni poste-
lji ni privoščil zadnje popotnice, ker je
imel samo to napako, da je bil siromak.

Odprimo oči in pogledimo, da ne bo
prepozno. Ne poslušajmo jih samo, ampak
premišljajmo njih dejanja in lahko pride-
mo do tegale zaključka: Znabiti dobimo
mrvico, da nas pridobijo, potem bomo pa
čakali in čakali. Napeljali bodo vodo na
svoj mlin in ta bo mlel z močnim ropotom
na njih veliko veselje. Mi bomo nosili kot
črna živina, oni bodo jemali. Ako se pa
slučajno upremo, bodimo prepričani, da
še bridko občutimo, da je njih geslo to-le:
»Na eni strani zidaj, na drugi pa imej
meč.« Župnik Oblak je seveda že sedaj
bolj moderen in bi rabil v cerkvi na koru
— revolver.

Dolenjski kmet.

Politični pregled.

Avstrija.

Politični položaj se je v toliko spre-
menil, da je ministrski predsednik baron
Bienenrth prisilil nemškega ministra - ro-
jaka dr. Schreinerja, da je odstopil. — Dr.
Schreiner je bil v ministrstvu tista oseba,
ki je vzbujala med Slovani največje neza-
upanje, saj je znano, da je ta mož izrab-
ljal svoje visoko mesto zgolj v to, da je z
vsemi sredstvi podpiral vsenemško propa-
gando. Razume se, da so nemški nacional-

ci radi Schreinerjeve odpustitve silno raz-
burjeni in da je z ozirom na to 19 nemško-
nacionalnih poslancev stopilo v opozicijo
proti Bienenrthovi vladi. — V četrtek je
imela poslanska zbornica prvo svojo sejo
v tekočem letu. Najprvo je volila dva no-
va podpredsednika — Malorusa Roman-
čuka in Laha dr. Cončija, tako da ima se-
daj zbornica v celem enega predsednika
in 7 podpredsednikov. Nato je jela raz-
pravljati o zakonu glede vojaških novin-
cev. Pri tej priliki je govoril domobran-
ski minister Georgi, ki je obžaloval, da še
ni mogel predložiti zakonskega načrta o
uvedbi dveletne vojaške službe, in oblju-
bil, da to stori, kakor hitro bo to mo-
goče.

Hrvatska.

Hrvatski sabor (deželni zbor) bo, ka-
kor poročajo listi, sklican prve dni mese-
ca marca. Obravnaval bo najprvo o pro-
računu, nato bo volil 40 novih zastopni-
kov v skupni državni zbor v Pešto, konč-
no pa bo sklepal o volilni reformi, s kate-
ro se ima dati volilna pravica vsem ti-
stim, ki plačujejo najmanj 6 kronprave-
ga davka. — Te dni se vrše v Zagrebu ob-
činske volitve. Borba med strankami je
silno ljuta. Izid volitev bo pokazal, katera
izmed strank ima v meščanstvu največ
opore. Iz volitev v Zagrebu se bo dalo po-
tem sklepati tudi na izid bodočih sabor-
skih volitev.

Bosna in Hercegovina.

Preteklo nedeljo je bila v Bosni in
Hercegovini slovesno proglašena ustava,
to se pravi, Bosna je dobila svoj deželni
zbor. Ta deželni zbor bo štel 72 izvoljenih
poslancev in 20 virilistov. Ti poslanci bo-
do razdeljeni po veroizpovedanju, in sicer
tako, da jih dobé največ pravoslavni Srbi,
ki jih je po številu največ v Bosni, potem
Mohamedanci in končno katoliški Hrvati.
Volitve v deželni zbor se bodo vršile me-
seca maja, junija meseca pa bo imel dežel-
ni zbor svojo prvo sejo.

Rusija.

V zadnjem času so se vršila med našo
državo in Rusijo pogajanja, da bi se med
njima pokopali stari spori in se doseglo v
raznih prepornih vprašanjih sporazum-
ljenje. Po najnovejših vesteh so se ta po-
gajanja razbila. Zato se je Rusija jela zo-
pet oboroževati in pošiljati, kakor javlja-
jo poljski listi, polk za polkom na avstrij-
sko mejo.

Na Balkanu se kuha vojna.

Na Grškem so homatije na dnevnem
redu. Vse kaže na to, da bo prišlo do krva-
vih nemirov, ki merijo v prvi vrsti na to,
da se Grška otrese sedanje kraljevske
rodbine. Če pride do revolucije na Gr-
škem, potem se prične krvavi ples prav
gotovo tudi v Makedoniji, zlasti ako je
resnično poročilo, da so grški revolucio-
narji že stopili v zvezo z revolucio-
narji v Makedoniji. — Pravijo, da prično

zopet pokati puške v Makedoniji, kakor
hitro se stopi sneg na gorah. Čisto ver-
jetno je to, zlasti ker se je tudi Bolgarska
jela silno oboroževati. Te dni so imeli v
Sofiji vojno posvetovanje bolgarski gene-
rali. Kaj so sklepali, ni znano, da pa se
uganiti, ako uvažujemo, da je jela bolgar-
ska vojna uprava takoj nato pošiljati vo-
jake, topove in streljivo na turško mejo.
Sedaj je že 50.000 mož bolgarske vojske
zbrane na turški meji, a vedno še vozijo
vlaki nove voje z vseh strani. Kdo ve, ako
ne bodo jeli grmeti topovi in praskati pu-
ške doli na Balkanu, ko se zemlja obleče
v zelenilo?

Seveda bo zopet Turčija tista, ki bo
morala ta krvavi ples plačati s svojo kožo.

Kdo je pravi zastopnik ljudstva to je kmeta in delavca?

V seji, dne 31. januarja je v imenu
naprednih poslancev predlagal gospod E.
Gangl, naj se odpravijo poslanske dijete,
ki znašajo vsako leto najmanj 50.000 K.
In kaj je voditelj klerikalne stranke dr.
Šusteršič na to rekel? — Da ni za odpravo
dijet, zakaj brez dijet bi ne bilo prida po-
slancev, ne prida deželnih odbornikov in
ne prida deželnega glavarja. — Volilec,
sedaj pa sodi sam, kateri poslanci so boljši
ljudski zastopniki, klerikalni ali napredni?
— Napredni poslanci hočejo ljudstvo za-
stoj zastopati in tako davkoplačevalcem
na leto najmanj 50.000 kron prihraniti,
klerikalni poslanci pa ljudstvo zastopajo
samo za dobre mastne plače.

Razgled po Slovenskem.

r Klerikalno nemška zveza se je očit-
no pokazala! Predpretekli petek je imela
kranjska trgovska in obrtna zbornica se-
jo, v kateri je med drugim imela tudi vo-
liti zastopnika v deželno pridobninsko ko-
misijo. Župan Ivan Hribar je predlagal,
naj bi se v to komisijo volil Slovenec Ivan
Knez, in sicer z vzklikom. Temu se je
vzprotivil Nemeč Pammer, ki je predla-
gal, naj se voli z listki. Volitev se je na to
vršila po listkih. Oddanih je bilo 20 gla-
sov, in izmed teh jih je dobil Slovenec Iv.
Knez 12, 8 pa znani zagrizeni Vsenemeč
dr. Ambroschitz. Ker je bilo pri seji na-
vzočih 12 naprednih svetnikov, klerikal-
cev in Nemečev pa skupaj 8, je jasno, da so
klerikalci kot en mož glasovali za Vse-
nemeča Ambroschitza. Klerikalci bi torej
raje videli, da bi slovenske davkoplače-
valce v deželni pridobninski komisiji za-
stopal Vsenemeč, kakor pa pošten napred-
ni Slovenec Ivan Knez. Ali ni to sramota?
Takšni Slovenci so ti naši klerikalci! Po-
tem pa naj še taje, da niso zvezani z
N e m e c i !

r Škof zopet tožen! Škof Anton Bo-
naventura je svoječasno najel stavbenika
Rotha, zagrizenega nemškutarja v Celju,

da mu na Dunaju preskrbi posojilo v znesku 400.000 kron. Za njegov trud mu je obljubil izplačati 500 kron. Roth je škofu res izposloval posojilo. Ko pa je Anton Bonaventura imel v žepu denar, je popolnoma pozabil na svojo obljubo. Roth ga je opominjal, prosil in rotil, naj mu izplača omenjenih 500 kron, ki jih je itak porabil za opetovana pota na Dunaj zaradi posojila, toda vsi ti opomini niso nič zalegli. Škof je ostal gluha in Roth je bil končno primoran, da ga toži. Te dni je bila obravnava pred tukajšnjim sodiščem. Sedaj ko mu je voda že tekla v grlo, bi se bil škof rad poravnal, toda Roth je upravičeno odklonil vsako poravnavo. Škof je bil obsojen, da plača Rothu obljubljenih 500 kron z obrestmi vred in povrne tudi vse pravdne stroške. Torej eno pravdo je škof že izgubil, sedaj ima še na vratu dve drugi — bolj nevarni.

r **Kolinska tovarna** razpisuje emisijo svojih delnic. Čutila je potrebo zvišati svojo delniško glavnicu pred vsem zato, ker se podjetje rapidno veča in agende dan na dan naraščajo. Opozarjamo na subskripcijo pred vsem slovenske trgovske kroge s pripombo, da naj prav hitro subskribirajo, kjer je pričakovati, da bodo delnice prav kmalu vse oddane. Omenjamo le še, da imajo delničarji predpravo in dobe na dve stari delnici po eno novo. Subskribira se lahko v tovarniški pisarni v Ljubljani na Martínovi cesti ali pa v kolikor pridejo naši kraji v poštev v »Ljubljanski kreditni banki« in nje podružnicah, pri podružnicah »Živnostenske banke« in »Osrednje banke čeških hranilnic«.

r **Družba sv. Cirila in Metoda** je založila prav lepe in originalne velikonočne razglednice. Pričakujemo prav mnogo naročil!

r **Družba sv. Cirila in Metoda križana in kronana.** »Slovenec« jo je križal s svojo »Cirilmetodarijo«, rodoljubni Slovenci pa ji pošiljajo srebrnih kron. Gdč. Bertica Müllerjeva v Zagorju za Savo je poslala 100 K, katere je nabrala blagajničarka podružnice v odgovor na »Slovenčevu« »Cirilmetodarijo«. V istem smislu je dal odgovor gosp. Anton Muha v Lokvi s prispevkom 200 K v obrambni sklad. V Višnjevku na Goriškem je nastalo delovanje v korist družbe sv. Cirila in Metoda vsled »Slovenčevih« napadov živahneje. Gosp. Sirk je poslal 3 K, zbirko vesele družbe v odgovor slovenskim izdajalcem. Te vrste odmevi na »Slovenčevu« »Cirilmetodarijo« so najboljši. Hvala!

r **Družba sv. Cirila in Metoda ne uga-ja »Rdečemu Praporju«.** Ne bili bi si mogli tega misliti, saj so deležni sadov družbenega delovanja posebno otroci delavcev. »Rdeči Prapor« trdi, da je družba sv. Cirila in Metoda bratovščina in da so dolžni člani opravljati gotove molitve. Resnično pa je, da je družba edino le šolska družba, in se od članov ne išče ničesar drugega,

kakor le tisti gmotni prispevek, katerega donášati se je priglasil prostovoljno vsak član brez vsake druge obveznosti. Nadejamo se, da »Rdeči Prapor« dotično notico resnici na ljubo popravi, saj se more o bistvu družbenih namenov prepričati, ako še ni docela poučen.

r **»Kmečki glas«**, glasilo kmečke stranke na Goriškem, je prenehal izhajati.

r **Avtomobilno vožnjo iz Opatije skozi Ilirsko Bistrico v Postojno** začne s 1. aprilom avtomobilna zveza v Opatiji. Zveza bo dnevná.

r **Za zdravnike, oziroma lekarnarje.** V nekem trgu na Koroškem s slovensko okolico, kjer daleč na okoli ni lekarne, bi imel lekarnar lepo eksistenco. Še bolje pa bi bilo, ako bi se naselil mlad zdravnik s popolno hišno lekarno. Sedaj je v trgu za obsežno okolico edini distriktni zdravnik, ki pa je že zelo star. Pojasnila daje gosp. Ante Beg, potovalni učitelj družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

r **Gremij kranjskih lekarnarjev** je imel v torek sejo. Novi predsednik gosp. Ph. Mr. Sušnik je vodil sejo v slovenskem jeziku. Po nasvetu Mr. Hočevarja je bil imenovan starosta kranjskih lekarnarjev, cesarski svetnik Šavnik, o priliki svoje 70letnice za nevenljive velike stanovske zasluge soglasno za častnega člana.

r **Izrednost.** V torek je neka ženska prinesla iz Zatičine na trg v Ljubljano človeško ribico, ki jo je bila vjela v tamošnjih vodah, in sicer že drugo. V zatiških vodah, pravi ženska, da se dobe le ob času, ko naraste vodovje. Človeška ribica se je na Kranjskem najprej dobivala v Postojnski jami.

Dolenjski novičar.

Novice iz Litije.

d **Iz Litije** se nam piše 22. t. m.: Nekateri tukajšnji rodoljubi in rodoljubke so zložili in poslali »Družbi sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani 100 K, kot odgovor »Slovencu« za nekrščanski in zelo hudobni napad na to velevažno in koristno družbo, brez katere bi bili Lah in Nemci že na tisoče slovenskih otrok požrli. Za isto družbo sta nabrala »zamorčka« v lekarni gosp. Brillija 2 K 50 h in v notarski pisarni gosp. Luke Svetca 2 K. — V nedeljo, dne 20. t. m. je zadela naše mlado sokolsko društvo velika izguba. Umrli je članica gospica Francika Dolškova v 20. letu svoje starosti vsled škrlatice in angine. Rajnka je rada sodelovala pri dramatičnih predstavah ter bila tudi ud naše Ciril - Metodove podružnice, ter se imela v kratkem poročiti. Blag ji spomin! Nje materi, tukajšnji posestnici, ki je pred poldrugim letom izgubila pri veliki katastrofi v rudniku na Nemškem sina, katerega je zadušilo v jami, naše srčno sožalje!

d **Iz Šmartna pri Litiji** nam pišejo: Dne 18. t. m. je bil naš učitelj P. obsojen na 20 K globe oziroma na 48 ur zapora, ker je nekega šolskega otroka malo preveč pobožal po obrazu in očesu. Še pred ga je pa tožil radi žaljenja časti naš nadučitelj g. D., kateri mu je pa prav po krščansko odpustil pri obravnavi, kar bi se v nasprotnem slučaju gotovo ne bilo zgodilo. G. P., nikar ne mislite, da bi smeli vse nekaznovano storiti in govoriti, če ste v farovžu priljubljeni. G. dekan tudi ni povsod vsegamogočen; pravica je še na svetu.

d **Z Vač nad Litijo.** Našim poraženim velikašem kar ne da vest miru, zato brez prestanka servirajo že tolikrat pogreto jed, to je občinske volitve na »Domoljubovo« mizo. Te jih bolj pečejo, kakor bi jim požgali vsa kurja očesa. Ako ste hoteli, da ne izgubimo zaupanja v vaše čiste roke, zakaj nam na naše opetovano zahtevanje niste hoteli dati jasnega računa glede dobljenih podpor in različnih daril ob času požara? Pravijo, da kjer se osel valja, rad dlako pusti, mi pa še danes lahko mislimo, da je tu pustil tudi nekoliko kože. Očitajte nam, da smo šli s posurovelostjo v volilni boj, saj imamo vendar dokaze, da je vaša stranka nastopila z vsemi mogočnimi sredstvi, katerih mi nismo imeli na razpolago. Da bi pa bili vsi ljudje enih misli in enega prepričanja, tega pa ne more nihče zahtevati. Torej vdajte se usodi in potrpežljivosti, saj to je božja mast, namažite se z njo tako korenito, da boste ob prihodnjih volitvah zopet sposobni sedeti na svojih polomljenih stolčkih. Dregate zopet v naše »Sokole« in pravite, da se ti skrivajo, kar pa ne odgovarja resnici. Godi se nasprotno pri vas vse tajinstveno. Iščete v najem prostorov, a ne poveste v kakšne namene. Pa ne, da ste postali toli usmiljeni in hočete spraviti pod streho pred nekaj dnevi v Ljubljani porojenega »Čnkeca«. Veste, krščansko delo bi to res bilo, ampak tudi nekoliko potuhe za naša dekleta. Ker smo pod kožo vsi enako krvavi, zato tudi narava tistim ne prizanesé, ki se držijo stare vere in stare kmečke pameti, le toliko je razlike, če se pri vaših ljudeh kaj takega zgodi, pravite, da je bog dal, če se pa pripeti enak slučaj pri hiši, v kateri ne trobijo v vaš počen rog, pa tak dogodek imenujete z drugim imenom. Da ste pridni, vam radi priznavamo, zato vas bomo posnemali ter vam marsikaj iz preteklega časa v spomin poklicali. Zatorej: Le tako naprej, dokler je za marke kej!

Z Vač. Kakor vidite, gospod urednik, smo primorani Vas nadlegovati z dopisi skoro vsak teden. Saj pa je res pri nas v zadnjem času nastal hud boj. Par podrepnikov, ki so skriti za »Domoljubovim«, oz. »Lažiljubovim« urednikom, laže teden za tednom v imenovanemu listu, da smrdi do neba. Z lažjo in obrekovanjem bi si radi

pridobili zopet tal v naši občini. Laž in obrekovanje sta jim dušna hrana in sicer vse to po zgledu »Ljubi svojega bližnjega...«. Kdor čita omenjene članke, se prime za glavo ter ne more verjeti, da se morejo vršiti take laži pod patronanco kaplanovo. Posebno je tem obrekovalcem pri srcu naš gospod nadučitelj. Dasi ne stori nikdar nikomur nič žalega, pač pa mnogo dobrega, napadajo le njega, dobro vedo, da visi nad njim, kakor nad vsem kranjskim učiteljstvom, strahovlada. Mi kmetje nadučitelja dobro poznamo, in ga spoštujemo, ker nam mnogo koristi. Odločno povemo, da ni on povzročil prevrata pri zadnjih volitvah, ampak mi kmetje, ker smo spoznali, da nam taki podrepaniki ne morejo več voditi občine. Tudi agitiral ni namenoma. Vse oblasti ste spravili nanj, a vsi mu niste mogli dokazati kaj hudega. Veseli pa smo, da sedi g. nadučitelj v starešinstvu, saj z vso vnemo zastopa kmečke koristi. Povejte nam vi svetohlinci, kaj ste storili za občino v osemnajstih letih? Posebno vi, gospod ekszupan Mrva. Na občinske stroške ste častili škofa ob priliki birm, vsi drugi smo ga pa častili na svoje stroške. Ali vas ni sram? Vi, ki ste poln najčistejše ljubezni do bližnjega, poln svete vere in pobožnosti, pa si niste upali škofa počastiti na svoje stroške. Ali veste vi hinaveci, koliko se je trudil g. nadučitelj ob birmi? Veste koliko je sam izdal ob isti priliki, vodil lepo petje itd., in vse to na svoje stroške. Le nadaljujte z lažmi, mi bomo šele pričeli, pa ne lagati, ampak čisto resnico bomo pisali, a resnica bo taka, da bo oči klala. Preiskali bomo vse kotičke, segli bomo prav globoko v vaša gnezda. Za danes vas samo pozivljamo, da ponatisnite Vaš prvi napad iz »Domoljuba«, v kakem listu, ki ni skrit pod imuniteto. Na svidenje prihodnji teden! — Zaveden kmet.

Novice iz Loškega potoka.

d **Vzorni katoliški mož!** Za časa volitev svetovalcev v naši občini, se je strogo poudarjalo, da se morajo izvoliti »vzgleadni krščanski možje«, ki bodo kakor zvezda danica obsevali »Potoško obzorje!« Pa glej ga spaka! Eden prvih naših »svetilnikov« se je pokazal kvaterni dan v pravi luči. V gostilni je očito poklical proti večeru poln krožnik mastnih klobas in jih slastno zavžival. Na kratko opazko, da je post, je izjavil: »Saj so že zvezde na nebu in sedaj ni več posta.« Tako torej! Zakaj se vendar ta »skrivna nova vera« ne razglasi, da bi jo bili poleg »vzormož« deležni tudi drugi občanje? — Morda nam odbornik g. Š. pojasni to pereče vprašanje? — O č i v i d e c.

d **Kako osrečuje kmetijsko društvo svoje ljudi!** Leta 1908 je naročil neki tukajšnji kmetič na prigovarjanje kmetijskega društva neko gospodarsko potrebnost. — V mesecu septembru je bilo delo

dovršeno in meseca oktobra istega leta je poravnal kmetič račun v znesku 522 K 47 vin. Par mesecev pozneje se je napotil čez morje služiti sebi in družinici vsakdanji kruh. Pred nekaj časom pa je dobila njegova žena od nemčurske tvrdke nalog, nemudoma poravnati dolg. Značilno je, da je znašal račun sedaj le 463 K 70 vin., torej za celih 58 K 75 vin. manj, kakor je stranka že pred 15 meseci plačala! Iz tega je jasno, da je kmetijsko društvo računalo za naročilo (dopisnico) **svojemu članu 58 kron 77 vin.,** torej nad 12%; če se upošteva obresti, celih 18%. Ne bi nas zanimalo delovanje kmetijskega društva, če bi se ne čulo pogosto dokaj pikrih besed, kako izkoriščajo trgovci svoje ljudi. Z ogorčenjem zavračamo ta očitanja in prepunčamo našim ljudem sodbo, če se je dogodilo, da bi bil računal trgovec za samo dopisnico 58 K 77 vin. — Pričakujemo, da se »kmetijsko društvo« opraviči pred javnostjo in svojimi člani.

d **Vsled prevelikega števila šoloobiskujočih otrok** je tukajšnje šolsko vodstvo sporazumno s krajnim šolskim svetom vložilo prošnjo v mesecu avgustu l. l. za vzporednico II. razredu, v katerega pohaja 134 otrok. Krajni šolski svet in županstvo sta ukrenila takoj potrebno. V razredu stare šole se je napravil nov pod, nove klopi, nova tabla itd., skratka, vse je bilo preskrbljeno pred novim šolskim letom, samo čakalo se je na odlok e. kr. deželnega šolskega sveta, a ni ga hotelo biti. Kaj misliš, dragi bralec, da je zadeva vsaj do danes rešena? A, kaj še! Skoro gotovo spi spanje mirnega med kakimi zaprašenimi akti! Vprašamo samo, kje je vendar vzrok, da se je zadeva tako daleč zavlekla. To je prav po polževo. Vsled te zakasnelosti pa po našem mnenju trpi pok in tudi občina je lahko ogorčena nad tem polževim poslovanjem, saj je morala trpeti toliko in toliko stroškov za šolsko opravilo, ki bo vzela samega dolzega časa konec, ker se ne uporablja. Reši nam to zagonetko, kogar ni pozobal kurent!

P o t o č a n.

Jz Krmelja pri Št. Janžu.

d **Lasje bodo posiveli gospodi v Krmelju** od samega ugibanja. Vsaka številka »Slovenskega Doma« vzdigne šunder, kakor bi s palico podrezal v sršenovo gnezdo. Pa zastoj je vaš trud! Po krivici sumite in dolžite dopisovanja take, ki nimajo nobene zveze z dopisi. Le streljajte kozle brez smodnika še naprej, a oni, ki je posvetil svojo pozornost razmeram v Krmelju, se vam bo še nadalje prisrčno smejal in na tihem pomiloval vašo glupost. Gospod Flatschat bo šel iz Krmelja, predno bo dopisnika pogruntal in nikomur ne bo za njim sree bridkosti polno. »Slovenski Dom« bo še v obilnejšem številu prihajal in prinašal raznovrstne žalostno-vesele novice; gospodje a la Flatschat, Gmajner

ga bodo lahko še kedaj vzeli v roke — »zur Unterhaltung«. Krmeljčani pa celo upajo, da se bo v prihodnje še koreniteje obračunavalo z izrodki germanske hiperkulture, ki so se bili jeli šopiriti v Krmelju.

d **Vzoren red.** Kljub odredbi, da se mora vpeljati nedeljski počitek, se zdi, da pri krmeljskem podjetju o tem ni še nič slutiti. O tem kmalu kaj več, ako se ne spremeni korenito.

d **Lepe sanje.** Krmeljska aristokracija je že lansko leto sanjala te-le bujne sanje: Napraviti hočemo tukaj nemško šolo, v katero bo pohajala naša nadebudna deca. Morda je sanjala še več; da bi namreč v to šolo izvabila še otroke iz okolice in jih potujčila. Že verjamemo, da bi bilo uresničenje teh sanj ideal višje gospode v Krmelju. A bodite potolaženi, ni še tako blizu čas, ko bodo pri nas heilali izrodki takih sanj. Tako »pametni« tudi priprosti ljudje niso, da bi izročevali svojo mladino, ki bi jo vi potem vračali narodno-mlačno ali pa celo ubito nazaj. Poturic ne rabimo.

d **Iz Kostanjevica.** Preteklo soboto smo se Kostanjevčanje poslovili od notarskega substituta, g. Rado J e r e b a, ki je bival med nami poldrugo leto. V tem kratkem času si je pridobil večino prebivalstva, vse poštene ljudi. Odhodnica, njemu v slovo prirejena, je pričala o tem. G. Jereb nam je bil ves čas svojega bivanja v Kostanjevici odkritosrčen prijatelj, mil družabnik ter v narodnem oziru zvest sodelavec in vnet podpornik. Posebno so veliko z njim izgubila tukajšnja društva: »Sokol,« »Čitalnica,« »Gasilno društvo,« Ciril-Methodova podružnica, »Napredno, politično in gospodarsko društvo« itd. Po njegovi zaslugi se je v tem času povzdignil tudi promet v naši mladi občinski hranilnici. Skratka, gospod Rado Jereb se je vselej in povsod pokazal kot značajnega moža narodnjaka in naprednjaka. Pri tem pa je s svojim ljubeznivim nastopom tudi dosti pripomogel, da so se — svoj čas — tako razbite razmere v Kostanjevici kolikor-toliko izravnale in nasprotstva — preje večinoma umetno napravljena — v korist teh izravnanih razmer ublažila. Zato kličemo njemu in njegovi gospe soprogi: ohranita nas v blagem spominu, tudi mi Vaji ne pozabimo!

d **Notarsko pisarno v Kostanjevici** je po odhodu g. Rado Jereba prevzel gospod notar J o s i p R o h r m a n, katerega poznamo še iz prejšnjih časov, ko je bil še kandidat v pisarni rajnega g. notarja Rozine. Ker pozna tudi g. Rohrman od takrat razmere in ljudstvo v tem dolenskem kraju, upamo — kot njegovi sorojaki — na skupno koristno delo.

d **Iz Škocijana pri Mokronogu.** Prosim Vas, gospod urednik, da sprejmete v svoj cenjeni list sledeče vrstice: »V 7. številki »Domoljuba« z dne 16. februarja t. l.

me je neki dopisnik v dopisu iz »Škocijana pri Dobravi« napadel imenoma. Ne bi odgovarjal, toda v to me sili umazano denuncijantski dopis, v katerem se vedoma zavija resnica, kar kaže, da je dopisnik iz »znane« šole. Torej, da se vidi resnica, zato odgovarjam. Napadel me je najbrže iz sumu, da sem pisal nekatere dopise, ki jih je prinesel »Slovenski Dom« zadnji čas, ki so pa, kakor se vidi, zadeli v živo. Trdim, da se me iz navedenega vzroka napada neupravičeno. Zato izjavljam na tem mestu s svojo častno besedo, da dotičnih člankov nisem pisal jaz, (Potrjujemo! Uredništvo.), niti nisem bil z njimi v kaki zvezi. Vedel nisem zanje prej, da sem jih bral v listu. Torej to ne velja. Ako me je pa napadel vsled ustanovitve podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Škocijan in okolico, za katero sem deloval po svoji skromni moči, ni na napačni poti. Povem mu, da me bodo napadi le bodrili, da se še večjo vnesmo zavzajem za družbo, ker vsak pritisk povzroča protipritisk. Vsaj družba ne more biti napačna, ako je njen dosmrtni ud celo milostlivi gospod knezof ljubljanski, ker ni ne klerikalna, ne liberalna, temveč eminentno narodna, in za katero se je naš prečastiti gospod župnik, P. Bohinjec, tako neustrašeno potegoval ob priliki I. katoliškega shoda celo proti dr. Šusteršiču. Glede »kvartopirske bratovščine« veljaj, da se vsak lahko zabava v prostem času po svojem okusu. To velja tudi za Vas, g. dopisnik! Trdim pa odločno, vsled tega nisem niti enkrat zamudil ali opustil izvrševanja svojih dolžnosti. Razumete, g. dopisnik!? Zvito trditev, »da je bila šola zaprta od 5. do 10. februarja«, kar kaže navidezno šest dni, moram razjasniti, da Vas, gosp. dopisnik, čitatelji »Domoljuba« ne bodo imeli za lažnika. Jaz Vas razumem, ali kmetiški človek ne, ker ste rabili 5. in 10. februar nevteto. Zakaj to, že veste! Slišal pa sem očeta šolskih otrok, ki je rekel: »Saj to ni res! 5. (sobota) in 10. (četrtek) februarja so bili moji otroci pri pouku v šoli! Torej je pisana tukaj laž!« Da je to res, ve tudi gospod katehet, ki je imel 10. februarja dve uri pouka. — Poleg tega ste pozabili povedati, da sta bila 6. (nedelja) in 9. (pepelnična sreda) februarja prosta dneva. Ostaneta torej le še 7. in 8. februar, tedaj dva dneva. Ako ste bili radovedni, zakaj ta dva dneva ni bilo šole, vprašali bi bili pri šolskemu vodstvu, ki bi Vam bilo drage volje dalo pojasnilo, da ima učiteljsko osebje v letu lahko po § 115. šolskega in učnega reda do 6 dni dopusta in kako se ta dobi; ali bi se pa bili obrnili na e. kr. okrajni šolski svet v Krškem, ki je bil o zadevi pravočasno obveščen. Toda, kaj bi pisal! Vem dobro, da Vam je vse to znano, da ste pa vse skupaj le satansko zavili iz hudobnega namena, da bi me pred oblastmi in ljudstvom očrnili in mi tako na ugledu škodovali. A, ne bo šlo! Končno izjavljam, da na nepodpisane napade ne

bom več odgovarjal. Vsak razsoden človek ve, koliko je treba dati na nepodpisane članke v »Domoljubu«, katerega urednik je državni in deželni poslanec. Ljudstvo pa, ki to bere, pozna mene in Vas, moje delo in Vaše, ker med njimi delujem že dolgo vrsto let. Ono naj sodi! Ako pa mislite, da bo ta sodba izpadla Vam v korist, se jako motite, ker naše ljudstvo se ni dalo in se ne bo dalo strahovati. — I v a n B e n e d i č i č, nadučitelj.

d Čudni ljudje. Piše se nam. V Pungartu v svetotrojški fari, okraj Mokronog, je neki posestnik, pred katerim ima ljudstvo upravičen strah. Dotični posestnik se piše za J a n e z a L u b š e k a, kateremu pravijo po domače Šega. Ta človek trdi, da so vsi sosedje vrage, ki ponoči po zraku prifrče do njegove hiše. Radi tega je izkopal okrog svoje hiše dva velika jarka in zraven je še napravil visok plot. Ponoči pa mnogokrat tako strelja, kakor bi bila kakšna majhna vojska. Ob večjih praznikih pokliče svojo družino. Postavijo se kakor za procesijo ter gredo okrog posestva. Prvi nese svetilko, drugi na križu ovenčanega boga, tretji kadilnico in četrti krepilnico. Zadnji škropi na vse pretege, da odžene hudobne duhove od njihove hiše. Sredi januarja je šel oče s svojima dvema sinovoma na božjo pot na Brezje. Dobil so jih pa v nekem gozdu orožniki, ko so ravno meso kuhali. Ko so vse tri preiskali, so našli pri njih revolver in zelo nevaren nož. Odpeljali so jih v Radovljico na sodnijo, ta pa jih je izročila sodniji v Mokronogu. Mokronoška sodnija je odredila hišno preiskavo na njihovem domu, in tu so našli orožniki še štiri revolverje, eno puško, eno pištolo in dva zavoja krogelj. Tako zdaj ne vemo, ali se tem ljudem meša, ali so tako hudobni. Zakaj so imeli toliko orožja? Najmlajši sin, ki je star 11 let, je pobegnil z doma. Sosedje so nmenja, da se je tudi temu zmešalo. Najbolj verjetno je, da je vsa družina versko blazna.

d Cankarjevi »hlapeci«. Iz Št. Ruperta nam pišejo, da se je vsilil v farovž učitelj Miroslav Trošt, ko je obhajal župnik svoj god. Učitelj je pač pričakoval, da se bo dobro gostil pri župnikovi mizi z lepo dišečimi mesenimi klobasami in rujnim vinčkom, toda gospodu učitelju je prinesla kuharica tisto, česar župnik sam ni maral. Prinesla mu je eno »danko« in kozarec kislega jabolčnika. Pravijo, da je delal g. učitelj zelo kisle obraze.

d Občni zbor »Prostovoljnega gasilnega društva« v Št. Rupertu se je vršil 13. t. m. Izvoljen je bil ves prejšnji odbor. Po volitvi pa se je vnela huda debata radi udeležitve pri procesiji o Veliki noči in na sv. Rešnjega telesa dan. Pri gasileh je namreč tudi šest Čukov. Ti so rekli, da bodo šli za procesijo trije kot gasilec, trije kot Čuki. S tem pa pravi gasilec niso bili zadovoljni. Menda se bo tako ukrenilo, da

bosta šla v parih po en Čuk in en gasilec. To bo še večja čast za boga, ki bo imel tako pisane častilce.

d Če so ženske preveč hude, ni nikoli dobro. To je izkusil Martin Gognavec iz Češence pri Trebnjem. Vzel je v hranilnici 200 K od svoje glavnice in spil v Mirni peči par litrov vina. Ko je prišel po polnoči domov, se je bal, da ga bo žena zopet do ranega jutra oštevala, kakor je to njena navada, in je šel leč raje na pod. Neki nepridiprav je porabil to priliko, da mu je vzel ves denar, ko je spal na podu. To bi se ne bilo pripetilo, če bi bila imela žena malo krajši jezik, mož pa malo daljše — hlače.

d Iz Vel. Brusnice. Naš župnik Nemanich je čuden človek. Če se vedno ne prepira in tožari s svojimi župljani, pa ni srečen. Koliko sitnosti je imel radi organista, dokler ni prevzel orglanja — nadučitelj Sila. Zadnjič pa je nekaj fantov le všlo na kor, pa jih je župnik ovadil. Tožbe mora imeti, pa je srečen.

d Bela zastava je visela dne 8. in 9. t. m. raz okrajno sodišče v Novem mestu ter oznanjevala, da ni nikogar v zaporih.

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vidu nad Ljubljano.

g Zloraba prižnice. Pred par tedni je stopil v šentvidski cerkvi na prižnico neki, nam popolnoma tuj duhovnik. Predstavil se nam je le toliko, da smo vedeli, da je iz ljubljanske škofije. Ko pa je začel strastno agitirati za čukarijo in jel apelirati zlasti na nas očete, da naj vpišemo svoje sinove med čuke, spoznali smo takoj, da je vse to le Zabretovo maslo. Mi pridigarju nismo zamerili, kajti revež je itak moral delati le na komando. Tembolj gorko pa povemo Zabretu, da če on misli, da bo s pomočjo prižnice rešil pojemajočo čukarijo, se silno moti. Presneto bi moral biti zanikrn in ničvreden tisti oče, kateremu bi bila prihodnjost njegovega sina tako malo na srečo, da bi ga silil vpisati se med ono zavrženo čukarijo, ki ponareja ključce in si prisvaja in pije tuje vino. Tako se torej Zabret trudi zaman, ako tudi zlorablja prižnico, ki je na svetem kraju in ki je namenjena le za božjo besedo, v grde čukarske namene. Ako imajo naši sinovi veselje do telovadbe, naj le pristopijo k tukajšnjemu »Sokolu«, ki obstoja zares iz samih vrlih fantov. K čukom pa nikdar ne in nikoli ne, če tudi prižnico poderete!

Več očetov.

r Literarni tatovi. Naša kmečka pisateljica Manica je spisala lansko leto za »Slovensko Gospodinj« črtico »Poroka«. Celovski »Mir« je v svoji sedmi letošnji številki dobesedno ponatisnil omenjeno črtico, kot pisateljico pa je navedel neko L. Fürstovo. Opozarjamo na to dejstvo pravo pisateljico »Poroke«, ki naj stori proti literarnim tatovom potrebne korake.

g Za kratek čas. Miha: Veš Jože, zadnjič se mi je zdel Zabret res precej prifrknjen, ko je kričal na prižnici, da bo naprednjakom vzel ugled in veljavo. Pazi naj, da se kaj takega njemu in njegovim kimoceem ne prigodi! — **Jože:** Motiš se Miha, kajti njim se kaj takega ne more prigoditi. — **Miha:** Kako to misliš? — **Jože:** I zato, ker Zabret in njegovi kimocei ugleda in veljave že zdavnaj nič več nimajo, in zato jim tudi to dvoje ne more nihče vzeti!

g Izpod Šmarne gore. Pretekli teden so dobili od c. kr. vlade vsled toče prizadeti vaščani v Šmartnu in Tacnu podporo, pa ne vsi poškodovani posestniki, zlasti pa ne tisti, ki bi bili res podpore potrebni. Tudi vasi Gameljne niso dobile ne vinarja podpore, ako ravno je toča tudi tu mnogo škode napravila. Gospod orožnik se je zelo trudil dognati škodo. Pri tem mu je v Šmartnem Klinec, v Tacnu pa Jožovec olajševal stališče. Kje je krivda, da drugi prizadeti niso nič dobili? Ali ni dolžnost župana Alo Teršana, da bi bil g. orožnika spremljeval in ga primerno informiral? Pri takih važnih prilikah bi bila dolžnost župana, da ljudi zastopa. Seveda, kadar se gre za blagor občanov, takrat nima časa; ako pa je v »Unionu« kak shod, pa ima vedno čas, da se nastavlja klerikalnim gromovnikom in klečeplazi okrog njih, da bi bil izvoljen za predsednika. Kako je Alo naklonjen svojim občanom, se razvidi iz tega-le: Lani, ko je vlada dala podporo v koruzi, ni pripustil, da bi jo bili smeli Šmarčani in Tacenci prepeljati preko Save na brodu. Seveda, sam pa je smel na brodu prepeljati veliki vagon koruze. Ali ni res? Zakaj pa bi ne delal tako, kaj ne? Saj so ovčice še neumne in pohlevne. Ker je jasno, da je župan zakrivil, da niso vsi prizadeti dobili podpore, je njegova dolžnost, da krivico popravi in preskrbi naknadno podporo posestnikom, ki niso nič dobili. Ljudje so hvaležni za podporo, vendar je ta v primeri s škodo veliko premajhna. Dolžnost poslancev dr. Šusteršiča in Povšeta bi bila, da bi izposlovala še izdatnejšo podporo na Dunaju. Toda kaj se ta dva brigata za želje ubogega kmeta! Saj ne delata drugega, kakor sanjata o ministrskih sedežih.

Jeseniške novice.

g Upravništvo »Prosvetine« knjižnice na Jesenicah prosi, da se mu vrnejo že dlje časa izposojene knjige, da se bodo mogle oddati naprej. Knjižnica posluje vsako nedeljo od 9. do 11. dopoldne v restavraciji pri »Sokolu«.

g Redni letni občni zbor telovadnega društva »Sokol« se je vršil dne 13. februarja ob jako mnogobrojni udeležbi. Točno ob 2. je otvoril br. starosta občni zbor ter pozdravil navzoče brate, poudarjajoč, da je društvo tudi v preteklem letu mnogo napredovalo. Iz poročila brata tajnika je

razvidno, da je društvo posebno v preteklem letu marljivo delovalo. Društvo je imelo tri izvanredne občne zборе. Ker je bilo društvo postavljeno na cesto, so mu priskočili na pomoč razni rodoljubi, zlasti brat Trevn, ki je daroval svet za stavbo »Sokolskega doma« in prepustil brezplačno svoje prostore v začasno uporabo, potem brat Schrey, ki je daroval potrebni les za stavbo; dalje »Radovljiška posojilnica«, ki je darovala 500 K. Društvo je imelo v preteklem letu 17 odborovih sej. Vršila se javna telovadba na sokolskem svetu, ki se je udeležilo društvo korporativno. Udeležilo se je tudi z naraščanjem sokolskih slavnosti v Radovljici in v Tržiču. V Tržiču je postavilo tekmovalno vrsto in je sedelovala tudi pri skupščini »Družbe sv. Cirila in Metoda«; prisotno je bilo tudi pri veselici in javni telovadbi na Javorniku. Društvo je priredilo vinsko trgatve, Silvestrov večer in običajno plesno veselico. Brat blagajnik je poročal, da je imelo društvo dohodkov 895 K, stroškov pa 929 K; skupno premoženje brez zemljišča znaša 1600 kron. V odbor so bili izvoljeni ti-le bratje: starosta br. Lovro Humer, podstarosta br. Špicar, tajnik br. Ferdinand Kobal, blagajnik br. Miha Artel; odborniki br. Franc Lipar, Fran Hlebajna, Miha Ažman, Karel Naiman, Janko Ravnik, Mavricij Smolej; načelnik br. Silvester Boštele; računski pregledovalec br. Urbar in br. Nagode; v gledališki odsek br.: Pretnar, Demšar, Hlebajna, Lipar, Špicar, Čop; delegatje za župni občni zbor br.: Boštele, Humer, Špicar; odposlanec v odbor župe: br. Humer; namestnik: br. Kobal.

g Občni zbor »Možke podružnice družbe sv. Cirila in Metoda« za jeseniško občino se je vršil dne 20. t. m. ob jako mnogobrojni udeležbi. Predsednik je poudarjal, da se je število članov podružnice navzlic klerikalni gonji potrojilo, ter izražal veselje, da so zastopani v podružnici skoro vsi jeseniški posestniki. Podružnica je imela v letu 1909 25 članov, letos pa jih jih je naraslo na 65. Blagajnik Humer je poročal, da podružnica ni spala in da je vsako leto poslala gotovo svoto glavni družbi, sedaj pa, kakor vse kaže, se bo zanimanje za družbo podvojilo, ker gotovi ljudje, misleč škodovati naši prekornisti družbi, delajo zanjo le velikansko reklamo, za kar jim bodi izrečena primerna hvala. Pri volitvah so bili izvoljeni gospodje: prvomestnik: dr. Kogej; namestnica: ga. Pičmanova; tajnik: Špicar; namestnica: gospica Iva Pretnarjeva; blagajnik: Humer; namestnik: Lipar; odborniki: Špicar, Kerštain, Kobal, Žifrer; za delegata za glavno skupščino se javita in sicer gresta na svoje stroške g. Moze in g. Žifrer. — Na občnem zboru se je nabralo za družbo sv. Cirila in Metoda 5 K 48 v. Volitev se je vršila z računskimi listki, ki jih je izdala Družba sv. Cirila in Metoda.

g Iz Škofje Loke. Trgovci in obrtniki našega mesta in okolice so sklenili, da odsej popolnoma ustavijo svojim odjemalcem običajna novoletna, velikonočna in druga darila, bodisi v gotovini, blagu ali koledarjih. Zato pa bodo darovali primerno svoto v dobrodelne namene. Vsak trgovec in obrtnik, ki bi ravnal proti temu sklepu, zapade kazni do 500 K. Znani so vzroki, ki so naše trgovce in obrtnike privedli do tega sklepa. Tudi drugod se že zdavnaj odpravili vsa novoletna in slična darila in kupujoče občinstvo, vsaj pa razboritejši odjemalci, se temu niso protivili. Tako upamo, da tudi odjemalci našega mesta in okolice, vpoštevajoč splošne gospodarske razmere v zvezi z našimi krajevnimi okoliščinami, ohranijo našim trgovcem in obrtnikom ono zaupanje in naklonjenost, kakor do sedaj. Saj bodo ti v isti meri skrbeli za dobro, pošteno in ceneno blago ter za to, da postrežejo svojim odjemalcem v vsakem oziru najbolje v zvezi temu, da so, sledeč z zgledom v drugih krajih, jih razmere prisilile do tega sklepa. Te razmere so provzročile, da se je stanje trgovin in obrtov v zadnjem času znatno poslabšalo, dočim industrija in veleobrt napredujeja vspričo velikanskega razvoja obrtnih sredstev. Mala obrt in trgovina se vsled tega nahaja v obupnem položaju in se mora z vsemi mogočnimi sredstvi boriti zoper vedno večjo konkurenco. — Toliko v vednost in uvaževanje cenjenim odjemalcem in p. n. kupujočemu občinstvu!

g Kranjskogorska podružnica »Slovenskega planinskega društva« je imela v nedeljo 13. t. m. ob 3. popoldne na Dovjem v gostilni g. Janše svoj drugi redni občni zbor. Ob označeni uri pozdravi predsednik podružnice g. dr. Tičar navzoče člane iz Dovjega, Jesenic, Kranjske gore, Mojstrane, dalje v velikem številu zastopane gdč. in gospice članice, častnega člana prečastitega župnika Aljaža, očeta Požganca in z oddaljenega Logateca došlega zvestega člana g. sodnika Prevca, z zahvalo za tako obilo udeležbo. Omenja delovanje društva v preteklem letu. Markirala so se pota; kako večje delo pa namerava započeti odbor v doglednem času. Denarno stanje se je močno povzdignilo, kar gre hvala posebno Dovžanom, Mojstranom in gospodični Ivanki Jegličevi iz Žirovnice, ki je nabrala s svojim »medvedkom« znatno vsoto za društvo. Priredba »Kmetijske ofcti« je tudi dobro uspela. Spomladi se namerava prirejati skupne izlete. — Tajnik in blagajnik g. Petrovič omenja podrobno delovanje v minolem letu, o napravi reklamnih tabel, o izletu na Koritnico k otvoritvi češke kočice. Društvo se je tudi udeležilo rešilne ekspedicije na Škrlatici v slučaju g. dr. Stojca, in želeli bi bilo, da bi bila podružnica obenem nekaka rešilna postaja. Kot blagajnik omeni, da je število članov poskočilo na 81 proti prejšnjemu letu 61 z ustanovnikom.

Med temi je 15 dam. Čistega dohodka je 827 K, med tem je nabrala gđc. Ivanka Jegličeva znatno svoto, 150 K. — Poročilo se je vzelo z odobrenjem in zahvalo na znanje. Nato se je pa vnela živahna debata radi oskrbovanja Kadilnikove kočice na Golici in se sklone, da se pošlje kot delegata gg. Kunaver in Hrovat iz Jesenic v oskrbovalni odsek te kočice. Soglasno se tudi pridruži zbor sklepu cerkljanske podružnice, da se reorganizira »Slov. Plan. Društvo« s tem, da se osnuje v Ljubljani tudi podružnica. Dosedajne osrednje društvo naj se pa prekroji v zvezo, v katero bi volile podružnice svoje odposlance. Po dvehurnem zborovanju zaključil g. predsednik dr. Tičar živahno zborovanje, na kar se je razvila pravečata planinska veselica. Planinski pevski zbor iz Kranjske gore zabaval je s planinskim petjem veselo družbo do poznega večera.

Notranjski novičar.

Novice iz Vrhnike.

n Z Vrhnike. Iz vse mogočih krajev tužne kranjske dežele, ki ječi pod neusmiljenim črnim jarmom rimskega klerikalizma, prinašate teden za tednom zanimive novice, le z Vrhnike, ki je pravi prototip klerikalnega trga, doslej še ni bilo čitati ničesar v »Slovenskem Domu«. Temu nedostatku naj bo z današnjim dnevom konec! Tako ne sme in ne more več ostati. Javnost, posebno pa naš preprosti kmet in delavec, mora jo zvedeti, kako delajo »božji namestniki« in njih kumpani, v pijanosti svoje moči, brezmejno grdo, ostudno, naravnost sata nsko gonjo proti vsemu, kar si upa v današnjih srečnih časih »katoliške« vlade nad slovenskim ljudstvom še misliti tako, kot nam narekuje zdrava pamet in ne tako, kot nam hočejo komandirati naši »dušni« očetje! Nikjer pa ne morejo delati grše, kot delajo na Vrhniki. Tukajšnje klerikalno vodstvo obstoji iz samih ljudi, ki so bili pred dobrim letom še največji ateisti in brezverci, ki so hoteli »farje« v žlici vode utopiti. Danes pa so zlezli tem farjem pod kuto in so njih slepo orodje. Z golim mečem gredo nad vse, kar neče trobiti v njih rog, uničiti hočejo očete in otroke, ugonobiti družinsko življenje, in če ne gre drugače, potem se poslužujejo naravnost barbarskega sredstva: Želodec je najobčutljivejši človeški organ, si mislijo, začnimo torej pri želodcu. Vzemimo ti kruh in prišel boš ponižen kot pes prosit usmiljenja in pomoči. Pri tem ne pomislijo prav nič, da je njih žrtev morda družinski oče, ki ima doma ženo in kup otrok, ki so vsi odvisni od borih vinarjev, ki jih zasluži oče — vse to jim ni nič mar, saj Krista in njegov nauk o ljubezni do bližnjega se že zdavnaj pozabili. — A to še ni vse! Naši dobri vodniki gredo še dalje! Če vidijo, da se nad

starši ne morejo maščevati, se spravijo nad otroke (katerih učitelji so nota bene!) in se osmelijo očetu zabrusiti krilate besede v obraz: »Če se ne bom mogel maščevati nad tabo, maščeval se bom nad tvojimi otroci!« V lastnih društvih terorizirajo svoje ljudi tako, da si ne upa nikdo izpregovoriti besede, ker je potem takoj »osel«, »nore« in kar je še drugih takih lepih priimkov. — Vse to so le velike poteze, vse to je le ogrodje, kar smo napisali v tem listu, pripravljeni pa smo priti tudi s posameznostmi na dan. Z vso neusmiljenostjo bomo vzeli metlo v roke in pometali po vrhniškem Augijevelem hlevu, da bo zasmrdelo po vsem Slovenskem! Ti pa, ubogi, tlačeni slovenski kmet, ki si klerikalcem dober le tako dolgo, dokler mu daješ svetle kronice, in ti, slovenski delavec: »Slov. Dom« v roke in izprevidel boš, kje je resnica in kje laž, lopovstvo in nekrščansko sovraštvo!

n Novi brivec na Vrhniki. Dvanajst let imamo že na Vrhniki svojega briveca gosp. Josipa Miletiča, ki pa ima to grdo lastnost, da si upa misliti s svojo glavo. To pa seveda klerikalcem ni všeč, dasi pravi katekizem, da je dal bog vsakemu človeku um in prosto voljo. Torej po njem! Pa kako? Čisto enostavno: priskrbimo mu konkurenta! Rečeno, storjeno. Šli so in pripeljali novega briveca Čehuliča, ki bo sedaj (kako dolgo, tega ne vemo) bril na katoliški podlagi! Priskrbeli so mu brivski »salon« z vsem potrebnim pohištvom in orodjem »v lepi Klemenčičevi hiši«, kakor piše zadnji »Domoljub«. V koliko je ta hiša Klemenčičeva, se bo v kratkem videlo! Ginljivo je bilo videti oba kaplana Sedeja in Vovka, kako sta igrala v novi brivnici postreščka, predstavljala stole in urejevala škarje, glavnike in britve. Morda jih vzame Čehulič o priliki, ko bo imel mnogo opravila, za pomagača!

n »Satanova sapa« je gosp. Miletič, kakor piše »Domoljub«. Na Vrhniki je zavladovalo veliko začudenje, ko se je zvedelo za ime novega katoliškega briveca. Vsi smo namreč mislili, da dobimo sedaj vsaj angelsko, če že ne božjo sapa na Vrhniki. No, pa smo se vendar zmotili. Novi brivec je namreč Cel-hudič (Čehulič), dočim je Miletič le njegova sapa. Torej smo sedaj še na slabšem, kot smo bili poprej!

n »Čuki« imajo vedno križe in težave s svojim vrhovnim poglavarjem, kaplanom Sedejem. Sedaj je bajje odložil čukarski načelnik Jeršinove svojo čast, kakor se govori, radi tega, ker ga je hotel kaplan Sedej prisiliti, da gre v kroju k spovedi in k obhajilu. To pa je bilo celo načelniku Jeršinovcu preveč.

n »Cirilmotodarija«, ta perfidni napad »Slovenca« na našo prepotrebno šolsko družbo, ki leto za letom rešuje sto in sto slovenskih otrok pred sovražnim morjem, je odzval tudi na Vrhniki pri narodno čutečih ljudeh nepopisno ogorčenje. Začelo se je takoj z nabiranjem prostovoljnih darov, kot odgovor na »Slovenčev« napad. Ko se je pozvalo v tukajšnji vseskozi narodni gostilni »Mantua« učitelja Štreklja, naj položi tudi on svoj obolus za šolsko družbo sv. Cirila in Metoda, se je hinavsko namrdnil in izjavil, da bo dal že za kaj drugega, za Ciril - Metodovo družbo pa da ne da nič. Ta gospod je že znan ljubitelj naše šolske družbe, saj se je izkazal že lani kot poseben prijatelj naše mladine s tem, da je pri »Jurci« vrgel družbin nabiralnik na tla ter ga še sunil z ного, da se je zakotalil po celi sobi. Za vsa ta junaška dela bo gotovo tudi letos obdarovan z Metelkovo nagrado.

Novice iz Žirov.

n Kaplan Perko našemu uredništvu. Kaplan Perko nam je poslal to - le pismo, ki ga ponatiskujemo v celoti čitateljem v zabavo: »Slavno uredništvo »Slovenski Dom«, Ljubljana! Na tako odurno pisavo, kot jo je začel prinašati »Slovenski Dom« v svojih novicah iz Žirov, nisem navajen reagirati na enak način. Pač pa svarim sl. uredništvo, naj bo v bodoče previdno, kadar sprejema dopise iz Žirov, ki se tičejo moje osebe. Svojo osebno čast sem še vedno branil z vspehom pred sodiščem in tako — upam — jo bom tudi poslej. Stvarne polemike se ne bojim in jo rad sprejemem. V stvareh, ki se tičejo moje osebe, bom pa brezpogojno zahteval od uredništva, da mi pove ime dopisnika. Ako pa uredništvo tega ne bo storilo, bo ono imelo priliko pred porotnim sodiščem dokazovati resnico dopisovih vsebine. Toliko v blagohotno svarilo, ker mi je ljubši mir nego pravda. — Žiri, dne 20. feb. 1910. — Pavel Perko, kaplan.« — Častivredni gospod Perko se moti, ako misli, da nas bo s takimi pismi ostrašil. Naj bo miren in spodoben, naj oznanja mir in ljubezen, mesto da neti sovraštvo in seje razdor, pa bo imel mir.

n Iz Žirov nam pišejo. Tukaj vlada splošna nezadovoljnost radi regulacije naše vode. Eni pravijo, da nimajo od regulacije nobene koristi, ker morajo plačevati, dočim se je prej obljubovalo, da bo sta prispevala k stroškom dežela in država, zdaj pa vidimo, da mora vse plačati revež. Drugi se zopet jeze, ker morajo nele plačevati, marveč se jim je odvzelo tudi precej sveta. Če bi bili naprednjaki tako obljubovali, kakor so klerikalci, zlasti Lengar in Peternel, to bi bil zdaj krik in vik v klerikalnem taboru. Naše upanje pa je, da tistih, ki niso podpisali, ne more nihče siliti, da bi plačevali. Marsikaj bi bilo lahko pri nas drugače, da bi imela občina več dohodkov, a klerikalci ovirajo vsak napredek. Tako bi lahko imeli enonadstropno občinsko hišo, pa tudi sejmi so napačno urejeni. Vsled neumnih klerikalcev moramo plačevati višje doklade! Upajmo, da bodo vendar že vsi ljudje izprevideli, da je klerikalec samo za škodo na svetu.

n **Iz Borovnice.** Povsod se »Čuki« ponosno hvalijo s svojim napredkom in izobrazbo, samo pri nas v Borovnici še molče, menda še njihova izobrazba dosedaj ni toliko, da bi jo kazalo pohvaliti v javnosti. Najboljši talent za izobrazbo ima nekdo, ki si je vzel za zgled šentviške »Čuke«. Odprl je namreč z vitrihom vrata od prodajalne gosp. Ivana Majarona v Borovnici, potihotopil iz blagajne 50 K denarja, šel na izlet na Vrhniko in je tam s tujim denarjem se dobro zabaval. Zabava pa je trajala le malo časa, ker je bil od borovniškega orožništva prehitro zasačen. O tem seveda »Domoljub« in »Slovenec« molčita.

n **Iz Postojne.** Zanimiva obravnava se je vršila pred okrajnim sodiščem v Postojni v četrtek dne 24. t. m. Na zatožni klopi je sedel katehet Ažman radi pretepanja otrok. Rzsodbo bodemo poročali drugi teden. Zvedeli smo, da je c. kr. okr. glavar poklical tožnika k glavarstvu ter pritiskal nanj, naj odstopi od tožbe ter ga naj izroči sodbi politične oblasti, katera bi ga seveda oprostila. Nehote si stavimo vprašanje — zakaj to? Je li c. kr. glavarstvo kaj v stiku ali sorodstvu s katehetom Ažmanom? Ali se boji, da bo tožba vzela preveč vpliva katehetu Ažmanu, kar mu zna osobito sedaj škodovati, ko imamo pred vratmi občinske volitve, za katere je Ažman vedno goreč agitator? Res čudno, kaj smejo gotovi ljudje vse storiti — ako pa kdo v jami malo bolj glasno zakliče »Živio«, pa je takoj kaznovan od politične oblasti na 10 K globe. Sploh vladajo v Postojni tako lepe razmere, da bomo morali malo več pozornosti obrniti nanje.

n **Za »Sokolski dom« v Postojni** so darovali: po br. Slavuju Kraigherju 3 K, ki so jih darovali gg. Pletersky 1 K, Seliškar 1 K, Dragič 1 K, gdč. Iva Dereanijeva še za en prodan robe izročila 5 K; br. Fortunat Kurnik 11 K 45 v kot eno čertino izkúpila za pivo, ki ga je podaril na njegovi odhodnici društvu v prid. Cenjenim darovalcem in nabiralcem, zlasti pa požrtvovalni gdčni. Dereanijevi in vzglednemu rodoljubi br. Kurniku naša iskrena zahvala. Živeli! Na zdar!

n **Strašen zločin.** Kaj smatra vse naša politična oblast za demonstracijo?! Te dni je bil obsojen v globo 10 K pri postojnskem okrajnem glavarstvu neki gospod, ki je o priliki jamske slavnosti dne 15. avgusta 1909 v družbi z drugimi peveci pel odkrito »Lepa naša domovina« ter navdušeno klical: »živio«. V postojnski jami tedaj ni dovoljeno več slovensko petje in ne klicati živio. Kam pa to pride?

n **Marjeti Pavlič,** okrajni babici v Ložu, je c. kr. deželna vlada dne 8. februarja 1910 podelila častno svetijno za 40letno zvesto službovanje.

n **Na ustanovnem občnem zboru idrijske župe,** ki se je vršil v nedeljo, dne 20. februarja v Logatecu, je bil izvoljen so-

glasno za župnega starosta br. Engelbert Gangl iz Idrije, za podstarosta br. Fran Paternost iz Postojne, za načelnika br. Julij Novak, Idrija, in za podnačelnika br. Avgust Kraigher iz Postojne.

n **Obrtniško podporno društvo »Zjed-njenje samostojnih obrtnikov« v Idriji** je imelo dne 13. t. m. svoj redni 3. letni občni zbor ob polni udeležbi članov. Kakor se je razvidelo iz poročila knjigovodje, stoji društvo, dasi še tako mlado, gmotno jako dobro ter se kaže, da postane prava trdnjava obrtniškega stanu v idrijskem okraju. Članov ima še malo, a želeli bi bilo, da bi se obrtniki in sploh tudi trgovci društva oprijeli in mu pristopili.

n **Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v Idriji** se je naklonil iz zapuščine enega njegovih članov in dobrotnikov blagodušni dar v znesku 100 K. To dobro delo kaže, kako plemenitega srca je bil darovalec, ki ni samo tekom celega svojega življenja z vso vnemo podpiral vsako človekoljubno in občekoristno stremljenje, temveč se tudi v zadnjih mu odločenih dnevih spominjal zapuščenih sirot. Tak mož je tedaj bil gospod Viljem Pohl, ravnatelj meščanske šole, ki je 27. januarja 1910 nenadoma preminul v Idriji. Nekako pred petimi leti je stopil v pokoj ter se preselil iz Rohlica na Češkem v Idrijo. Kakor si je bil poprej na svojem službenem mestu pridobil velikih zaslug na polju dobrodelnosti, tako da je bil odlikovan z zlatim zaslužnim križcem, in bil imenovan častnim občanom, tako je postal v kratkem tudi v Idriji splošno priljubljen in ugleden. Vsak, ki je spoznal njega čisti značaj, njegovo priprostost, vsak ga je čislal in visoko spoštoval. Bil je mož, čigar odločni avstrijski nazori in druge lepe lastnosti značaja in duha ne izginejo nikdar iz spomina njegovih mnogoštevilnih prijateljev. A tudi v častni knjigi društva za otroško in mladinsko skrb v Idriji ostane hvaležni spomin imena Viljem Pohl neizbrisen in nepozabljen.

n **Iz Erzolja.** V predzadnji številki smrdljivega »Lažiljuba« je neki žegnani dopisun nasul polno najnesramnejših laži iz Erzolja. No, da znajo ti ljudje lagati, smo davno vedeli — a kaj takega pa ne! Seveda: lahko je pisati pod imuniteto »Domoljubovega« urednika neresnico, a to si naj zapomni oni gospod v Branici, da je v očeh vseh poštenih Erzoljcev lažnik in nesramen obrekovalc. V dokaz le nekaj: Dopisunče trdi, da je župan gosp. Terčelj oznanil volitev le liberalcem in zato klerikalcev ni bilo k volitvi. Ali se niso vsi klerikalci iz Branice udeležili volitve? — Dopisnik to ve, vendar laže. Ali ni laž, da so se šolarji in šolarice udeležile plesa? Ali ni laž, da je hotelo županstvo volilce za volilno pravico oslepariti? Komu je bilo že več volilnih sleparij dokazanih, ali klerikalcem ali liberalcem? Za zgled so Železniki, kjer gospoduje nam

znani čedni Marčič. — Dopisun tudi pravi, da gosp. Terčelj ne bo več rezal Erzoljem občinskega kruha, niti kak njegov pristaš. O siromaki klerikalni! Ali hočete mogoče zopet takega župana, da bi moral vsled nezmožnosti odstopiti, kakor zadnji klerikalni Bizjak? No, za vas bi bil vsak dober, da se le zna na razne »pritožbe« podkrižati. K sklepu pa vam pravim, lažnjivi g. dopisnik, pustite laži in osebnosti, sicer vam pokličemo v spomin jako neljube dogodke, ki so se nekdanj vršili nekje na Tolminskem. Saj se spominjate? — Eden od devetih.

n **Iz Ustja** se nam piše: Naš župnik Jerič je čuden človek. Pridiguje o ljubezni, sam pa ima v srcu samo sovraštvo. Bila je neka ženica pri njem pri spovedi. Tej ženi je prepovedal hoditi v štiri napredne hiše in tudi govoriti ne sme s člani teh hiš. Seveda je župnik ženi naročil, da ne sme o tem ničesar povedati. Ženica pa je celo stvar izklepetala, kar je prišlo tudi župniku na ušesa. Žena je imela v cerkvi plačan sedež, toda župnik je bil tako jezen nanjo radi prelomitve spovedne molčečnosti, da ji je vrnil denar, zraven pa zagrozil, da bo sodnijsko postopal proti njej, ako bo šla še kdaj sedet v cerkveno klop. Naš župnik hoče napraviti misijon, zahteva pa, da bi misijon plačali mi kmetje. Če hoče župnik imeti svoj misijon, naj ga sam plača, saj ga je on potreben bolj ko mi. Ta bi bila lepa, da bi nas župnik z eno roko tepel, v drugo naj bi mu pa mi kronce dajali.

Ameriške novice.

Ponesrečeni Slovenci v Ameriki.

Začetkom tega meseca se je prigodila v Ameriki, v Primero blizu Trinidadu v državi Colorado v nekem rudokopu velika nesreča, pri kateri je našlo smrt kakih 40 Slovencev in Hrvatov. Kolikor je doslej znano, so bili ubiti ti - le Slovenci:

G. Zajc iz Kamnika; Ivan Kosirnik, Ivan Lipar, Ivan Slanovec in Josip Pibernik iz Lahov pri Kamniku; Martin Dobovšek iz Sidraš; Fran Kern in Fran Omers iz Komende; Mihael Slanovec, Anton Bergant in Fran Žagar iz Stranj pri Kamniku; Alojzij Lanišek iz Bistrice pri Kamniku; Anton Kern z Brega pri Kamniku; Lovro Jerič s Klanca pri Kamniku; Josip Pibernik in Fran Krt s Primskovega pri Kranju; Anton Bergant s Štefanje gore pri Kranju; Ivan Ambrožič iz Ribnice; Fran Novak, Marko Keš, Josip Slavec, Albin Logar in Anton Šare iz Knežaka; Josip Požar iz Rupe; Anton Juričič iz Lipe; Anton Čkada, Andrej Štumpf, Mihael Saftič, Ivan Saftič, Ivan in Jakob Iskra iz Dolenje pri Voloskem.

Kakor razvidno iz gori navedenih imen, je bil zlasti kamniški okraj grozno prizadet.

Pogreb slovenskih žrtev je bil nad vse pretresljiv. Vseh 17 slovenskih žrtev so položili v tri skupne grobove. Po cerkvenih opravilih se je poslovil od nesrečnih žrtev v imenu rojakov avstrijski konzul iz Denverja, naš rojak gosp. dr. Josip Gorčičar. V imenu konzulata je položil na slovenske grobove krasen venec. Njemu so sledili še drugi govorniki. Krasen venec so položili na slovenske grobove tudi sobratje »Slovenske delavske podporne zveze«, ki je izgubila dvanajst svojih članov.

a Kdo ve zanjo? Lani 1. marca je odšla v Ameriko 25letna Ana Šek, doma iz Polhovega gradea pri Ljubljani. Od tega časa ni nobenega glasu več od nje. Kdor izmed rojakov v Ameriki bi vedel za njo, naj to sporoči Lovrencu Bzjaku, posestniku v Polhovem gradeu pri Ljubljani, ali pa uredništvu »Slov. Doma«.

Gospodarstvo.

gd Trtni les za krmo. Zmlet enoleten trtni les (lesni zdrob) je tečna in redilna hrana za živino, ker ima skoraj dve tretjini redilne moči dobrega sena. Da se tudi pri nas na Kranjskem vpelje krmljenje živine z lesnim zdrobom, je c. kr. kmetijsko ministrstvo brezplačno postavilo 12 strojev za mletje trtnega lesa, katerih se lahko vinogradniki proti majhni odškodnini poslužujejo. Ti stroji so postavljeni: a) v **krškem glavarstvu**: 1. pri graščini grofa Barba na Dobu pri Št. Rupertu (parna gonilna moč); 2. pri A. Kovačiču v Krški vasi št. 36, občina Cerklje (vodna moč); 3. pri J. Pungerčarju v Raduleh št. 19, občina Bučka (vodna moč); 4. pri J. Kušlanu v Št. Jerneju, občina Št. Jernej (vodna moč); b) v **novomeškem glavarstvu**: 5. pri kmetijski šoli na Grmu (živalska gonilna moč); 6. pri Flor. Zorku v Družinski vasi, občina Belacerkev (vodna moč); c) v **črnomaljskem glavarstvu**: 7. pri A. Rajmarju za vinarstvo zadrugo v Metliki (živalska gonilna moč); 8. pri J. Šušteršiču v Semiču (živalska gonilna moč); 9. pri J. Klobučarju v Dobljeh (živalska gonilna moč); d) v **postojnskem glavarstvu**: 10. pri J. Kopatinu v Št. Vidu pri Vipavi (vodna gonilna moč); 11. pri županstvu v Budanjah (živalska gonilna moč); 12. pri L. Deklevi v Bujah, občina Košana (vodna gonilna moč). — Zdaj, ko se je reznja v vinogradih že pričela, opozarjam gospodarje, da naj ne mečejo trtnega rezja (reznine) proč, ampak naj jo skušajo zmleto pokrmiti. Na ta način prihranijo na drugi krmi in pridelajo večjo množino gnoja, ki je zlasti za vinarstvo zelo dober. — B. Skaličký.

Pozor naročniki!

Izšla je knjižica »Cerkvene pristojbine ali štolnina« z dodatkom »Kako se določa kongrua?« Cena 30 vin., po pošti 40 vin. — Dobiva se v tiskarni Iv. Lampreta v Kranju.

Kdor se hoče poučiti o cerkvenih pristojbinah, naj seže po tej knjižici!

LISTEK.

Na pustni večer se je postila.

Spisala Marija Komana.

»Ni dobro človeku samemu biti,« dejal je že bog v raj.

Bridko resnico teh božjih besed občutila je poleg mnogih drugih nesrečnih bitij najbolj Kramarjeva dekla Meta. Kaj si mislite, dekleta — pri petintridesetih letih, to ni kar si bodi.

I, saj ni bila ravno grda, ta Meta. Dote res ni imela nobene, a bila je pridna in na to bi se snubači vendar le imeli saj nekoliko ozirati. Poredni ljudje so sicer pravili, da je v Metini glavi vse bolj na »kratko«, i pa vsem se itak ne more nikdar ustreči.

Naj bo že tako ali tako, resnica je, da je Meta od dne do dne bolj želela vpreči se v presladki zakonski jarem. I kdo bi jej to zameril? Služiti se je že naveličala, in to zlasti na kmetih, kjer se mora toliko trpeti. In tako-le, kadar se je pekla na solcu po cele dneve, plazila se kleče po razorih ali trosila ogromne in goste kupe gnoja po zelenem travniku, so jej stopile nehote pred dušo vse dobrote zakonskega stanu...

»Delam in delam ko črna živina, pa kaj imam od tega,« dejala si je včasih. »Staram se, drugega nič. Pa da bi imela zato kaj hvaležnosti! Čim več storim, tem več zahtevajo. O dekla, to je revica na svetu. A kedaj bo temu konec? Nikdar, — no pač, pač — ko bi — i seveda staram se že, to je res. A še starejše jih dobijo. In marsikatera je mnogo grša od mene. Morda me ne upa vsak povprašati. Ponujam se jim pa tudi nerada. Saj mislim, da prevzetna nisem preveč. Nasprotno, proti marsikom sem skušala biti prijazna, kakor sem le najbolj vedela in znala. Še celo z besedo sem mu tako-le od strani namigovala, da mi je všeč. Če bi bil le količkaj prebrisan, bi me bil lahko umel, a kaj ko so možki dandanes tako malo pretkani. Ako bi imela moža, bilo bi pač drugače. Vsako delo bi si delila. In če bi bil dober, naredil bi marsikaj namesto mene. Pa bi dejal: »Moja ljuba Meta, vsedi se, in počij!« In vsedel bi se še on poleg mene, vprašal to in ono, stisnil mi roko, požal me po licih...«

Tako si je govorila Meta ter mislila in mislila...

Zamislila se je daleč v prošle čase in se spomnila celo na svojega očeta, ko je rekel včasih: »Dobro, da imam otroke, da mi vsaj na stara leta pručico pod noge doneso!«

O ko bi zamogla Meta kedaj tako govoriti...!

Pa res čudno. Parkrat je že plačala za mašo, naj bi se brala v »dober namen« in marsikaka vroča molitvica je že spuhnila iz njenega srca tja gori v sinje višave, a vse zaman. »Njega od nikoder ni!«

Bilo je neko nedeljo, že bolj koncem predpusta, ko pride druga Kramarjeva dekla Lenka od maše domov ter jame Meti hlastno pripovedovati:

»Čuj, Meta, nekaj novega! Martinovo Ivanka so oklicali. V Stanežiče polje. Zdaj pa verjamem, da Kobaleževka res nekaj ve. Majnika meseca je bilo, če se še spominjaš. Po pšenici smo plele. Ko je beseda nanesa na Martinovo, dejala je Kobaleževka: »Boste videle, dekleta, da se Ivanka še letos omoži.« Glej kako jo je zadela starica!

»Hm, prava reč to, če se omoži,« dejala je Meta s kolikor mogoče mirnim, brezbriznim glasom. Lenka pa, ki je Meto dobro poznala, je videla v njeno notranjost ter vedela, da bi bila Meta kaj rada na Ivankinem mestu. Hotela ji je to že v obraz zabrusiti, pa premislila se je. Ni vredno, da bi se Meta jezila in rotila.

Uboga Meta pa je potem celo popoldne zopet mnogo mislila Lenkine besede: »Kobaleževka res nekaj ve,« niso jej mogle iz spomina. Kaj, ko bi šla k njej. Ako je vedela za Ivankino, zakaj bi ne vedela za njeno bodočnost. Morda ji še celo pokloni ali razkrije kako sredstvo, s katerim bi zamogla čim prej dospeti do toli željenega cilja. Da, k nji pojde.

Stara Kobaleževka je bivala koncem vasi v napol podrti bajti. Odkod je prišla, ni nihče prav vedel. Govorila je pol slovensko, pol hrvaško. V prejšnjih letih se je bavila s kako kupčijo, a sedaj pa je večidel presedela v svoji bajti. Med vaščani je krožil glas, da zna prerokovati in da ume »narediti«, da živina pogine ali da se kaka druga nesreča zgodi. Naj je že vsakdo tem govoricam verjel ali ne, resnica je bila, da so imeli vsi nekak strah pred njo, ter se je kolikor mogoče ogibali.

In k tej ženski se je napotila Meta še iste nedelje zvečer. S težavo in z okolišji ji je razodela namen svojega prihoda. Končno jo je pa kar naravnost vprašala, ima li kako tako sredstvo, si bi ji pripomoglo do možitve.

Starki je švignil krog usten zloben nasme, nato pa je rekla slovesno:

»Najbolje bi bilo, da bi jaz pogledala v »črne bukve«. V njih je obilo izdatnih sredstev za možitve. A ni varno. Zaradi tebe ne. Veš, »črne bukve« ali pa navadne bukve, to je vse kaj drugega. Ni dolgo

Somišljeniki, narodnjaki, naročajte in širite „Slovenski Dom!“

temu, ko je neko dekle koj na mestu omedlelo, ko jih je le zagledalo. Zaradi tvoje varnosti jih torej ne jemljem iz škrinje. Je pač vseeno, ker znam iz njih skoro vse na pamet. Torej poslušaj:

»Za možitev se dandanes ženske mnogo trudijo. Ni čudo, devet jih pride na enega. Res, srečna, katera ga dobi! Zato se kar skušajo, kako bi moškimi bolj ugažale. Nekatero se lišpajo, druge barvajo, tretje jih mamijo z medenim govorjenjem i. t. d. A vse to je prazno. Edino sredstvo, ki pomore v zakonski stan, je — post. Vidi pa, da post ni vedno enako dober. Tako na primer post ob petkih, to ni nič posebnega. Takrat se itak vsi postite, kar vas je pri hiši. Ako pa se postiš o Veliki noči, o žegnanju ali drugih takih prilikah, ko imaš dovolj dobrih jedil na razpolago, o, to je pa vse kaj drugega. V črnih bukvalih se bere, da največ premore post na pustni večer. Takrat namreč pridejo na mizo klobase, krofi, pečenka in še mnogo drugega. In kdor na ta večer samo gleda, kako se drugi maste, o to je pri Bogu toliko vredno, da mu je prav kmalu izpolnjena najiskrenejša želja. Torej, ako se upaš vzdržati na pustni večer vsake jedi, ter potem ves post in vse težave, katere si prestala radi tega, Bogu daruješ, o, potem ti dajem besedo, da takoj po Veliki noči se zglasi pri teči ženini, kakršnega si najbolj želiš, in par tednov pozneje si že lahko prav srečna zakonska žena. Povedala

sem ti dovolj. Poskusiš lahko, goljufana ne bodeš, kajti to govore »črne bukve!«

Meta je kar strmela v starko in se čudila njeni učenosti. Takoj je bila pri volji ravnati se po njenem nasvetu.

Komur so znane kmetske šege, on ve, da se pustni večer ne obhaja kar tako. To vam je celo svatovanje. Mesa, klobas in krofov kar polne sklede roma na mizo. Da se tudi vina in piva ne manjka, to se samo ob sebi razume. In pri tako obloženi mizi postiti se, to je res velika žrtev, že zlasti za človeka, ki ima tako zdrav želodec kakor je bil Metin. Toda kaj se vse ne preštane za moža...!

»Mati, zelo sem vam hvaležna za vašo prijaznost«, vsklikne Meta vsa vzradoščena, »toda sedaj mi povejte, koliko sem vam dolžna?«

»Vidiš, ljuba Meta, prav nič ti ne bom računala za to, ker ti ne smem. Črne bukve mi to prepovedujejo. Kar pa mi s prosto voljo daruješ, tisto pa že smem vzeti. Tako na primer jaz zelo težko vlačim drva na svojem starem hrbtiču. Kupovati jih pa ne morem, ker sem revica. Zato bi mi takole kako krepelce posebno prav prišlo.«

Pri zadnjih besedah je zamahnila starka z roko tja proti Kramarjevi drvarnici. Meta jo je umela.

»Že dobro, mati, že, vse dobite,« pošepetala je Meta ter se hitro poslovila. Ko

je zaprla vrata za seboj, švignil je zopet starki krog ustien tisti zlobni smehlaj.

Še isto noč je dvakrat škripal s poleni naložen mlekarški voziček od Kramarjeve drvarnice tja proti Kobaleževini.

Približal se je pustni dan. Kramarjevi so po starem običaju doli na travnik nanosili velik kup slame, tresk in butar. Ko pa je zazvonilo ave-marijo, hiteli so vsi na travnik in tam »pusta« zažgali. Ko so spremenili tega »pusta« v prah in pepel, so odhajali drug za drugim domov ter se jeli takoj pripravljati k večerji.

Mati Kramarica je pa že toliko pripravila, da se je kar miza šibila. »Ako na pustni večer kaj primanjkuje, potem manjka celo leto,« to je bil njen pogovor. No, ako je bilo res kaj resnice na tem, potem se Kramarjevi družini ni bilo treba bati, da bi pomanjkanje trpela med letom.

(Konec prihodnjič.)

Izdajatelj in urednik Rasto Pustoslemšek.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 19. februarja 1910

Gradec: 35, 20, 45, 76, 23.

Dunaj: 6, 73, 63, 75, 87.

Dvignjene v sredo, dne 23. februarja 1910.

Brno: 43, 72, 79, 68, 83.

Najbolj varno naložen denar

Stanje hranilnih vlog nad 38 milijonov kron.

je v slovenski

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNI HRANILNICE LJUBLJANSKI.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 $\frac{1}{4}$ % ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Redni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

Mestna hranilnica izdaja lične **domače hranilnike** proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo. Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici številka 3.

1 12-2



Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 5%, in proti amortizovanju posojila po najmanj 1 $\frac{1}{4}$ % na leto

Dolžnik more svoj dolg poplačati tudi popre, ako to hoče,

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.



Eng. Franchetti

v Ljubljani, Sodnijska ulica 2, nasproti kavarni „Evropa“
priporoča svojo elegantno in higijenično urejeno

brivnice

in prodajo raznih dišav in kozmetičnih predmetov.

Svoji k svojim!

20 52-33



Kri! dosežejo odrasli in otroci,
bolni in zdravi. — Polo-
vico stroškov prihranite v
Moč! gospodinjstvu na kavi,
sladkorju in mleku, ako
pijete **SLADIN**,
Zdravje! to je dr. pl.
Trnkóczyja
sladni čaj.

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod.
Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po
povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczy

v Ljubljani zraven rotovža.

Zrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	14	1	40
1 „ „ „ II. „ . . .	1	—	1	20
1 „ „ „ III. „ . . .	—	90	1	12
1 „ telečjega mesa . . .	1	40	1	72
1 „ prašičjega mesa (svežega) . . .	1	80	2	—
1 „ „ (prekajenega) . . .	2	—	2	10
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	08	1	12
1 „ jagnjetovega mesa . . .	—	—	—	—
Prasiči na klavnici . . .	1	20	1	36
1 kg masla . . .	2	40	2	60
1 „ masla surovega . . .	2	10	3	20
1 „ masti prašičje . . .	2	—	2	20
1 „ slanine (špeha) sveže . . .	1	80	2	—
1 „ slanine prekajene . . .	1	80	2	—
1 „ sala . . .	1	96	2	—
1 jajce . . .	—	6	—	9
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 „ „ posnetega . . .	—	08	—	—
1 „ smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 „ „ kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 piščanec . . .	1	—	1	70
1 golob . . .	—	40	—	50
1 raca . . .	—	—	—	—
1 gos . . .	—	—	—	—
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	6	—	7	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	46	—	—	—
100 „ „ „ 1 . . .	45	50	—	—
100 „ „ „ 2 . . .	45	—	—	—
100 „ „ „ 3 . . .	44	—	—	—
100 „ „ „ 4 . . .	43	—	—	—
100 „ „ „ 5 . . .	41	—	—	—
100 „ „ „ 6 . . .	39	—	—	—
100 „ „ „ 7 . . .	33	—	—	—
100 „ „ „ 8 . . .	16	—	—	—
100 „ koruzne moke . . .	21	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . .	37	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . .	33	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	32	—	—	—
1 l fižola . . .	—	22	—	32
1 „ graha . . .	—	—	—	—
1 „ leče . . .	—	38	—	40
1 „ kaše . . .	—	22	—	24
1 „ ričeta . . .	—	20	—	22
100 kg pšenice . . .	29	—	—	—
100 „ rži . . .	20	—	—	—
100 „ ječmena . . .	17	80	—	—
100 „ ovs . . .	17	50	—	—
100 „ ajde . . .	17	—	—	—
100 „ prosa belega . . .	17	50	—	—
100 „ „ navadnega . . .	—	—	—	—
100 „ koruze . . .	15	80	16	50
100 „ krompirja . . .	5	80	6	—
Lesni trg.				
Na trgu je bilo				
— voz in — čolnov z lesom				
Cena trdemu lesu od 10 K — h				
do 11 K 50 h za m ³ .				
Cena mehkeemu lesu od 9 K — h				
do — K — h za m ³ .				
Trg za seno, slamo in steljo.				
Na trgu je bilo				
— voz sena	10	—	10	70
— „ slame	8	—	10	40
— „ stelje	—	—	—	—



Popravila in preobleke točno in cenó.





Popravila in preobleke točno in cenó.

Najcenejše solnčnike in dežnike
domačega izdelka priporoča 3 52-9

Josip Vidmar

— v Ljubljani —

Pred Škofijo 19, Stari trg 4,
Prešernova ulica 4.



Ali ste že vposlali naročnino za „Slovenski Dom“? Ako še ne, pošljite jo takoj!

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavnicá K 3,000.000.

Stritarjeve ulice števil. 2.

Rezervni fond K 300.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Vinske sode

nove iz klane in žagane domače in slavonske hrastovine izparjene in ovinjene, porabne takoj za vsako vino prodaja zadruga

Agro-Merkur,
Ljubljana.

Kupujte pri narodni tvrdki domači izdelek.

Umetna gnojila

kakor žlindro, kalijevo sol, kajnit, rudninski superfosfat naročite za pomladansko gnojenje **takoj** pri zadrugi

Agro-Merkur,
Ljubljana.

Moko

otrobe in druge mlinske izdelke izvrstne kakovosti dobavlja zadruga

Agro-Merkur
v Ljubljani.

Vino

kakor ljutomersko, haloško, bizeljsko, dolensko, metliško, vipavsko, goriško, istrijsko, zanesljivo pristno, izborno kapljico dobavlja od 56 l naprej zadruga

Agro-Merkur
v Ljubljani.

10 48-4

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti števil. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1908 denarnega prometa

K 71,417.344-75

upravnega premoženja

K 17,519.983-93.

Obrestuje hranilne vloge

po $4\frac{1}{2}\%$

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.



Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908

kron 17,102.911-27.

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z $\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{4}\%$ brez amortizacije. Na menice pa po 6% . Posojilnica sprejema tudi vsak drug načrt glede amortizacije dolga

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.

2 52-9